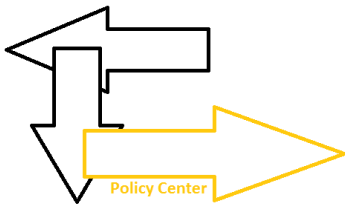

Policy Center - Centar za praktičnu politiku

Pojačana regionalna saradnja Forumi za regionalnu saradnju

- Objašnjenje -

1. Obrazloženje

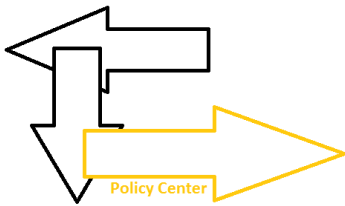
Opis potrebe

Region Jugoistočne Evrope, opterećen ratovima devedesetih i nasleđem autoritarnih režima, predstavlja još uvek najnestabilniji deo Evrope. U cilju uspostavljanja dobrosusedskih odnosa, usvajanja evropskih vrednosti i smanjenja siromaštva, u regionu su aktuelne brojne međudržavne inicijative koje podstiču saradnju i partnerstvo. Ipak, stepen međusobne saradnje još uvek nije na zadovoljavajućem nivou i suočen je sa brojnim preprekama. Uzroci nedovoljne saradnje razlikuju se od slučaja do slučaja, ali se najčešće odnose na različit stepen razvijenosti, različite spoljnopoličke orijentacije, političke probleme (nepriznavanje Kosova od strane Srbije i još nekoliko država regiona; nepriznavanje imena Makedonija od strane Grčke; nerešeno kiparsko pitanje itd). Pored nastavka i intenziviranja svih oblika regionalne saradnje, postoji prosto da se po ugledu na procese integracije u Evropskoj uniji, grupe država čvršće povežu i ostvare stepen saradnje koji je u ovom trenutku nedostižan za ceo region. Ovakav aranžman može da se osloni na iskustvo **pojačane saradnje u okviru Evropske unije**.

Zemlje tzv. Dejtonskog trougla (Srbija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora) dele zajednički kulturni prostor, zajedničko istorijsko iskustvo i zajedničku viziju evropskih integracija.

Zajednički kulturni prostor zasniva se pre svega na sličnosti četiri jezika (srpski, hrvatski, bosanski i crnogorski) čiji govornici mogu bez prevoda da razumeju jedni druge. Sve do 1990. godine ovi jezici predstavljali su zvanično jedan jezik (srpsko-hrvatski ili hrvatsko-srpski) na osnovu Novosadskog dogovora iz 1960. godine. Gotovo identični jezici omogućavaju nesmetanu komunikaciju među građanima i stvaraju jedinstven kulturni prostor koji obuhvata više od 16.000.000 ljudi. Umetnička dela pisana na bilo kom od ovih jezika ne prevode se na preostala tri, već se čitaju ili slušaju bez ikakvih poteškoća. Uprkos pokušajima da se jezici što više odvoje jedni od drugih (politički projekti desno orijentisanih elita koji su naišli na žestok otpor kulturne i stručne javnosti), potpomognutim neprijateljstvima tokom devedesetih godina i probuđenim nacionalnim resentimanima, jezici su i dalje ostali vrlo bliski i razumljivi svim građanima. Značajnu prepreku veštačkom odvajanju jezika predstavljaju i masovni mediji koji u eri ubrzanog razvoja tehnologije (kablovski sistemi emitovanja televizijskog programa, internet i slično) dalje učvršćuju jedinstveni kulturni i jezički prostor (sadržaji hrvatskih televizija dostupni su putem kablovskih mreža u drugim državama i u vrhu su gledanosti, slična situacija važi u obrnutom smeru). Po ocenama umetnika i ljudi koji se bave kulturom, saradnja među stvaraocima u četiri zemlje je vrlo intenzivna. Aktuelni su zajednički projekti u oblasti filma i pozorišta, popularna muzička scena je skoro objedinjena, a česti su i zajednički projekti u oblasti konceptualne umetnosti. Pomaci su poslednjih godina napravljeni i u oblasti likovnih umetnosti i mode. Učešće na kulturnim festivalima je godinama uobičajena stvar. Iako skromno, počelo je i finansiranje regionalnih kulturnih projekata iz sredstava nacionalnih budžeta za kulturu. Veliki doprinos kulturnoj saradnji dali su i međunarodni donatori (strane vlade, međunarodne organizacije, privatne fondacije) koji su podržali brojne projekte u oblasti kulturne saradnje u regionu.

Sve četiri zemlje neraskidivo su povezane svojom prošlošću. Od 1918. do 1991. godine, ove države su se nalazile u jedinstvenom državnom okviru (u različitim aranžmanima). U to vreme urađeno je dosta na polju izjednačavanja pravnih sistema. U svim državama pravni sistem je gotovo identičan sa odstupanjima pre svega vezanim za specifičnu situaciju u Bosni i Hercegovini. Parlamentarna

demokratija je opšteprihvaćeno društveno uređenje, sa jakim predsednicima u tri od četiri države (BiH ima tročlano predsedništvo čiji se članovi takođe biraju na neposrednim izborima). Sve države imaju uočljiv deficit demokratske kulture i političkog pluralizma kao posledica višedecenijskog jednostranačkog sistema. Države povezuje i iskustvo međusobnih ratova tokom devedesetih godina prošlog veka. Brojni ratni zločini počinjeni u ratovima devedesetih opterećuju odnose među državama i predstavljaju prepreku uspostavljanju poverenja i zajedničke budućnosti. Da bi se nasleđe prošlosti prevazišlo neophodna je tesna međudržavna saradnja. Žrtve ratnih zločina, svedoci i počinioци nalaze se u različitim državama, što onemogućavam primenu bilo kog mehanizma tranzicione pravde bez međudržavne saradnje. Značajni koraci napravljeni su u oblasti saradnje specijalizovanih tužilaštava za ratne zločine, policijskih odeljenja koji rade na hvatanju optuženih, međunarodne pravosudne pomoći (hapšenje i izručenje), ali su ovi odnosi još uvek opterećeni nedovoljnim međusobnim poverenjem i saradnjom. U svim državama još uvek postoje izbeglice i žrtve ratnih zločina, neregulisana imovinska pitanja iz rata i administrativne prepreke za ostvarenje prava stečenih u prethodnoj državi. Poseban problem ostaje sudbina nestalih lica tokom ratova, kojih i dalje ima više od 16.000 na području bivše SFRJ i čiju sudinu je gotovo nemoguće saznati bez bliske saradnje institucija svih država u regionu.

Sve četiri države imaju iste političke prioritete – punopravno članstvo u Evropskoj uniji. Hrvatska je trenutno najbliža tom cilju i već je daleko odmakla u pregovorima. Crna Gora ima status kandidata, dok je kandidatura Srbije prosleđena Evropskoj komisiji na razmatranje. Bosna i Hercegovina opterećena je unutrašnjim problemima i komplikovanim državnim uređenjem, koje u velikoj meri opstruira evrointegracijske procese. Sve države deklarativno su izrazile spremnost da pomognu jedna drugoj kako bi ceo region postao deo Evropske unije. Iako će Hrvatska vrlo brzo ući u EU, to nije problem za regionalnu saradnju, već naprotiv, još jedan podsticaj. Hrvatska iskustva mogu u velikoj meri pomoći drugim državama i olakšati im ulazak u EU.

Dosadašnji oblici saradnje

Najznačajnija regionalna inicijativa trenutno je Regionalni Forum za saradnju¹ (RCC), telo nastalo iz nekadašnjeg Pakta za stabilnost Jugoistočne Evrope². RSS ima svoj sekretarijat u Sarajevu i obuhvata 12 država Balkana. Cilj RCC-a je razvoj regionalne saradnje, promocija evropskih i evroatlantskih integracija i usklađivanje regionalnih prioriteta sa prioritetima i projektima Evropske unije. Kao prioritete, RCC je definisao nekoliko oblasti među kojima se izdvajaju ekonomski razvoj (pre svega trgovina), infrastruktura, energetika, borba protiv organizovanog kriminala i korupcije i saradnja u oblasti bezbednosti. Ovo su u isto vreme i oblasti u kojima je nekadašnji Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope postigao vidne rezultate. Kao rezultat napora Pakta potpisan je regionalni sporazum o slobodnoj trgovini - CEFTA³, Ugovor o energetske zajednici u Jugoistočnoj Evropi⁴, brojni sporazumi u oblasti saobraćaja i inicijative u oblasti borbe protiv korupcije, kontrole naoružanja i saradnje policijskih i pravosudnih organa⁵.

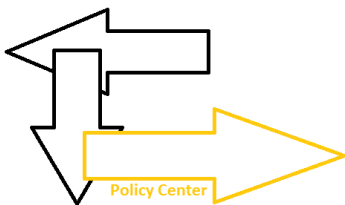
¹ Zvanični sajt: <http://www.rcc.int/>

² Više o ovoj organizaciji na web stranici: <http://www.stabilitypact.org/>

³ Zvaničan sajt: <http://cefta.net/>

⁴ Zvanični sajt: http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME

⁵ Videti na primer: Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbeglice, zvanični sajt: <http://www.marri-rc.org/Default.aspx>; Regionalna anti-korupcijska inicijativa, zvanični sajt: <http://www.rai-see.org/index.php>; Centar za bezbednosnu saradnju u Jugoistočnoj Evropi, zvanični sajt: <http://www.racviac.org/>

Policy Center - Centar za praktičnu politiku

Uz RCC, važnu ulogu ima i Proces saradnje u Jugoistočnoj Evropi⁶, glavni politički forum za dijalog država regiona. Ovo telo je institucionalno povezano sa RCC-om. Dok je Proces politički forum, RCC predstavlja operativni deo paketa.

Države zapadnog Balkana uključene su i u druge regionalne inicijative kao što su Centralno-evropska inicijativa⁷, Jadransko – jonska inicijativa⁸ Saradnja na regionalnom nivou ostvaruje se i kroz Dunavsku komisiju⁹ i Međunarodnu komisiju za basen reke Save¹⁰. Na podsticaj Inicijative za saradnju u Jugoistočnoj Evropi (SECI)¹¹ organizovan je Regionalni centar za borbu protiv preko-graničnog kriminala¹².

---

⁶ Zvanični sajt: <http://www.rspcsee.org/>

⁷ Zvanični sajt: www.ceinet.org, članice su sve četiri zemlje obuhvaćene ovim dokumentom

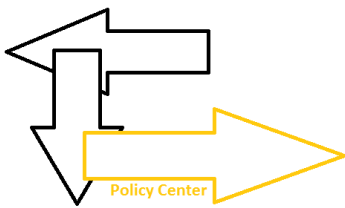
⁸ Više informacija na sajtu: <http://www.uniadriion.net/initiative.php>

⁹ Zvanični sajt: <http://www.danubecom-intern.org/>

¹⁰ Zvanični sajt: <http://www.savacommission.org/>

¹¹ Zvanični sajt: <http://www.secinet.info/>

¹² Zvanični sajt: <http://www.secicenter.org/>

2. Cilj Foruma za regionalnu saradnju

Cilj Foruma za regionalnu saradnju je institucionalizacija **pojačane regionalne saradnje** u oblastima u kojima postoji kako prostor, tako i potreba za saradnjom, podrškom i zajedničkim aktivnostima. Forumi će omogućiti konstantnu razmenu iskustava i znanja koja u velikoj meri doprinosi ujednačavanju standarda u različitim oblastima ljudskog života. Forumi bi omogućili i zajedničke akcije država regiona u odabranim oblastima i zajednički nastup prema trećim državama. Od oblasti u kojima postoji prostor za pojačanu saradnju izdvajaju se **kultura, obrazovanje i nauka, omladinska politika, evropske integracije i ljudska prava**.

3. Ovlašćenja i način rada Foruma za regionalnu saradnju

Forum za regionalnu saradnju predstavljaće neformalna tela koja se sastoje od predstavnika vladinih institucija zaduženih za konkretnu oblast. Za svaku od oblasti formiraće se poseban Forum sa istom pravnom strukturom i ovlašćenjima. Sledeće Forumi će biti uspostavljeni:

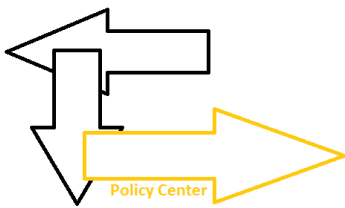
- Forum za saradnju u oblasti kulture
- Forum za saradnju u oblasti obrazovanja i nauke
- Forum za saradnju u oblasti omladinske politike
- Forum za saradnju u oblasti evropskih integracija
- Forum za saradnju u oblasti zaštite ljudskih prava

Forum ne zahtevaju osnivanje nove međunarodne organizacije niti posebnih tela koja bi ih opsluživala. Po ugledu na Proces saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Forumi će koristiti infrastrukturu države domaćina sastanka. Odluke Foruma nisu pravno obavezujuće, već se odnose na davanje preporuke, predloga, zaključaka i zajedničkih saopštenja.

Svaki Forum ima sledeća ovlašćenja:

- razmatra mogućnosti regionalne saradnje u okviru nacionalnih strategija i politika u odgovarajućoj oblasti i mere za implementaciju saradnje i o tome donosi odgovarajuće zaključke;
- kroz zajednička saopštenja podstiče pojačanu regionalnu saradnju među institucijama, organizacijama, ustanovama i kompanijama u odgovarajućoj oblasti i održavanje regionalnih manifestacija;
- razmatra i usvaja preporuke državama članicama o regionalnim projektima, mogućnostima finansiranja regionalne saradnje i merama čije bi donošenje unapredilo mehanizme regionalne saradnje;
- razmatra i usvaja predloge za potpisivanje međudržavnih sporazuma na nivou regiona u odgovarajućoj oblasti;
- stara se o medijskoj promociji rada Foruma i njegovih rezultata u odgovarajućoj oblasti u državama članicama.

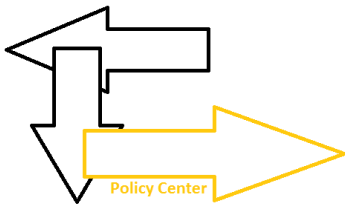
Forum se u svakoj od oblasti sastoji od predstavnika nacionalnih ministarstava nadležnih za tu oblast. Zaseda dva puta godišnje. Forum saziva i predsedava mu država domaćin. Predsedavanje Forumom je

Policy Center - Centar za praktičnu politiku

rotirajuće i države domaćini se smenjuju na svakih godinu dana. Jedanput godišnje Forum se sastaje na nivou ministara zaduženih za odgovarajuću oblast. Sve odluke donose se jednoglasno.

Rad Foruma pratiće predstavnici organizacija civilnog društva iz zemalja regiona zainteresovanih za oblast delovanja svakog od Foruma. Osim predstavnika civilnog društva, Forumi imaju ovlašćenja da pozovu kao posmatrače i predstavnike nezavisnih institucija i privatnih kompanija. Forumi mogu organizovati posebne javne debate tokom svojih zasedanja gde bi se pitanja na dnevnom redu javno diskutovala sa predstavnicima civilnog i privatnog sektora. Zaključci i preporuke sa debata koristiće Forumima u formulisanju sopstvenih predloga i preporuka. Na ovaj način, Forumi će predstavljati politički podsticaj za pojačanu regionalnu saradnju i mesto gde će svi sektori društva moći aktivno da daju svoj doprinos zbližavanju država regiona.

4. Vrste Foruma

Forum za saradnju u oblasti kulture

Ciljevi

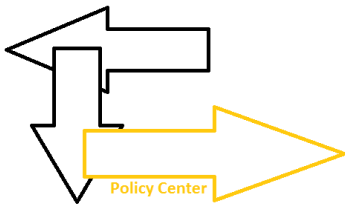
- Slobodan protok ideja i projekata u oblasti kulture među državama regiona;
- Podsticanje pojačane saradnje u oblasti kulture u državama regiona;
- Predstavljanje i promocija kulture regiona u Evropi i svetu;
- Podrška razvoju kulture u regionu kroz formiranje zajedničkih fondova i finansiranje regionalnih kulturnih projekata;
- Podrška aktivnoj ulozi kulture u izgradnji poverenja među društvima Zapadnog Balkana.

Aktivnosti

Glavni ciljevi kulturne saradnje u regionu odnose se na oblast razmene kulturnih dobara, slobodan protok ideja i projekata i podsticanje **pojačane saradnje i zajedničkih projekata** u oblasti kulture. Nasuprot dosadašnjim pojedinačnim inicijativama, iniciranim od strane samih umetnika ili umetničkih institucija i organizacija civilnog društva, Forum uspostavlja institucionalnu platformu za saradnju podržanu od strane država regiona i kompletne infrastrukture zadužene za kulturu.

Forum za saradnju u oblasti kulture sačinjavaće predstavnici ministarstava nadležnih za kulturu koji razmatraju i usvajaju predloge i preporuke za zajedničke projekte iz oblasti kulture, promociju i predstavljanje kulture regiona u trećim državama i podsticajne mere za razvoj pojačane regionalne saradnje u oblasti kulture. Forum će se sastajati dva puta godišnje, od čega jedanput na nivou ministara kulture kada bi se usvajale zvanične preporuke i predlozi za potpisivanje međunarodnih sporazuma upućenih vladama u regionu za unapređenje saradnje u oblasti kulture. Preporuke će se odnositi na odluke o zajedničkim projektima, odluke o **zajedničkom predstavljanju kultura država u regionu** i odluke o izdvajanju sredstava za projekte regionalnog karaktera. Forum ima mogućnost da formuliše predloge za potpisivanje međudržavnih sporazuma u oblasti kulturne saradnje i uputi ih vladama na razmatranje. Pored preporuka i predloga, Forum će imati ovlašćenja da usvaja zaključke i zajednička saopštenja. Ovi akti odnose se na pojedinačne slučajeve saradnje u oblasti kulture, na pojedina pitanja ili eventualne sporove u ovoj oblasti i na zajednički nastup prema trećim državama. Naročita pažnja biće posvećena podsticanju saradnje kulturnih institucija, ustanova i organizacija, davanju preporuka za finansiranje regionalnih projekata iz oblasti kulture i obezbeđivanju pokroviteljstva nad značajnim regionalnim kulturnim manifestacijama. Forum će kroz svoj rad razmatrati i **pitanje obnove kulturne baštine** oštećene tokom ratova devedesetih, vraćanje kulturnih dobara odnetih iz jedne u drugu državu tokom ovih ratova, kao i formulisanje zajedničkih inicijativa za rad na uspostavljanju novih veza u regionu i prevladavanje posledica ratne prošlosti kroz kulturne projekte i saradnju.

Forum će javno zagovarati preuzimanje obaveza od strane država da u skladu sa dogovorima na sednicama Foruma obezbede sredstva za finansiranje **regionalnih projekata iz oblasti kulture** i ugrade ideju **regionalne saradnje u svoje kulturne politike**. Forum će posebno voditi računa o implementaciji ovih mera.

Saradnja kulturnih institucija i organizacija biće ohrabrivana od strane Foruma. Ova saradnja će biti podsticana organizovanjem javnih debata i posmatračkim učešćem predstavnika civilnog društva, kulturnih institucija i privatnih kompanija koje rade u oblasti kulture.

Forum za saradnju u oblasti obrazovanja i nauke

Ciljevi

- Slobodan protok ideja i projekata u oblasti obrazovanja i nauke među državama regiona;
- Unapređenje sistema obrazovanja kroz harmonizaciju propisa i prakse sa obrazovnom politikom Evropske unije (Bolonjska deklaracija);
- Podrška razvoju nauke u regionu kroz formiranje zajedničkih fondova i finansiranje regionalnih naučnih projekata;
- Podrška aktivnoj ulozi obrazovanja u izgradnji poverenja među društvima Zapadnog Balkana i prevazilaženju nasleđa prošlosti.

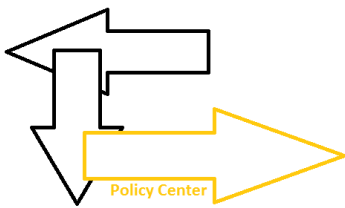
Aktivnosti

U oblasti obrazovanja i nauke Forum uspostavlja institucionalni okvir za **pojačanu saradnju, razmenu iskustava i ostvarenje nacionalnih planova za usklađivanje obrazovnog sistema sa sistemom Evropske unije.**

Forum za obrazovanje i nauku sačinjavaće predstavnici ministarstava nadležnih za ove oblasti koji bi razmatrali i usvajali predloge i preporuke i podsticajne mere za razvoj regionalne saradnje u oblasti obrazovanja i nauke. Forum će se sastajati dva puta godišnje, od čega jedanput na nivou ministara obrazovanja i nauke kada će se usvajati zvanične preporuke i predlozi za usvajanje akata upućeni vladama u regionu. Preporuke bi se odnosile na odluke o zajedničkim projektima, odluke o reformi i unapređenju državnih strategija i politika i odluke o izdvajanju sredstava za projekte regionalnog karaktera. Forum će formulisati predloge za usvajanje međudržavnih sporazuma i upućivati ih vladama na razmatranje. Pored preporuka i predloga, Forum će imati ovlašćenja da usvaja zaključke i zajednička saopštenja. Ovi akti odnose se na konkretne modele saradnje u oblasti obrazovanja i nauke, na pojedina pitanja ili eventualne sporove u ovoj oblasti i na harmonizaciju obrazovnog sistema sa Evropskom unijom. Naročita pažnja biće posvećena podsticanju saradnje obrazovnih i naučnih institucija, ustanova i organizacija, davanju preporuka za finansiranje regionalnih projekata iz ovih oblasti i obezbeđivanju **pokroviteljstva nad značajnim regionalnim manifestacijama iz oblasti obrazovanja i nauke** (sajmovi, takmičenja, zajedničke konferencije itd).

Forum će javno zagovarati da sve države preuzmu obavezu da u skladu sa dogovorima na sednicama Foruma obezbede sredstva za finansiranje **regionalnih projekata iz oblasti obrazovanja i nauke** i implementiraju ideje o **regionalnoj saradnji u svoje obrazovne politike**. Od država će se zahtevati da sprovedu reformu nastavnih planova i programa u cilju promocije vrednosti demokratskog i građanskog društva i borbe protiv predrasuda i stereotipa prema drugim etničkim ili verskim zajednicama u regionu. Posebnu pažnju Forum će posvetiti **inicijativama za uklanjanje diskriminatornih sadržaja iz nastavnih planova i programa**, kao i iz zvaničnih udžbenika, kao i inicijativama za usklađivanje sadržaja nastavnih jedinica u okviru predmeta koji obrađuju teme iz **zajedničke prošlosti država regiona** (istorija, geografija, nacionalni jezici i književnosti, likovna i muzička kultura itd).

Saradnja obrazovnih i naučnih institucija, ustanova, kompanija i organizacija biće ohrabrivana od strane Foruma. Tome će doprineti aktivna saradnja Foruma sa predstavnicima organizacija civilnog društva koje se bave obrazovanjem i naukom, zatim predstavnicima obrazovnih i naučnih institucija i ustanova finansiranih od strane države i privatnim kompanijama koje rade u ovim oblastima. Oni će imati priliku da tokom zasedanja Foruma učestvuju na javnim debatama koje Forum organizuje, posmatraju rad Foruma i daju svoj doprinos efikasnijem radu i uspešnijim preporukama Foruma.

Forum za saradnju u oblasti omladinske politike

Ciljevi

- Uklanjanje prepreka za slobodno kretanje mladih u regionu;
- Jačanje saradnje mladih i institucija zaduženih za sprovođenje omladinske politike;
- Unapređenje kvaliteta života mladih na regionalnom nivou;
- Borba protiv nasilja među mladima;
- Rušenje predrasuda i stereotipa o drugima u regionu;
- Formiranje Fonda za mobilnost mladih u regionu.

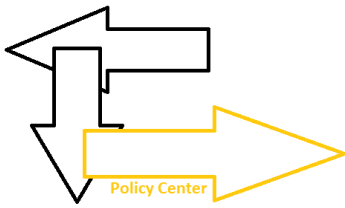
Aktivnosti

Forum za saradnju u oblasti omladinske politike ima za cilj kreiranje povoljnog okruženja za razvoj saradnje mladih u regionu i za uspostavljanje tesnih veza među generacijama koje nisu imale prilike da dele isti kulturni i politički prostor. Među mladima u svim državama visok je stepen ksenofobije, izolacionizma i predrasuda prema drugim etničkim ili verskim grupama u regionu. Nacionalne omladinske politike moraju stoga delovati koordinisano na otklanjanju ovih pojava.

Forum će se sastojati od predstavnika nadležnih ministarstava i donosiće preporuke vladama u oblasti unapređenja regionalne saradnje i usklađivanja akcija na regionalnom nivou kada je u pitanju omladinska politika. Jedanput godišnje Forum će zasedati u ministarskom sastavu. Forum će se posebno posvetiti problemima **vršnjačkog nasilja, porastom ksenofobije i jačanjem ekstremnih grupa među mladima**. Forum će imati i ovlašćenje da formuliše predloge za usvajanje međudržavnih sporazuma u oblasti omladinske politike, a delovaće i putem zaključaka i zajedničkih saopštenja.

Forum će razmatrati nacionalne strategije za mlade i prateće akcione planove i ukazivati na mogućnosti korišćenja regionalne saradnje kao resursa za postizanje ciljeva omladinske politike. Forum će raditi na stvaranju **Fonda za mobilnost mladih u regionu**, po modelu nemačko-francuske saradnje nakon Drugog svetskog rata. Fond bi trebalo da bude zajednička inicijativa svih država i da služi jačanju veza mladih ljudi kroz njihov rad i boravak u susjednim zemljama, upoznavanje sa ljudima i kulturom i prevazilaženje predrasuda nastalih kao posledica ratova iz devedesetih. Fond za mobilnost predstavljao bi i jak mehanizam za **obezbeđivanje garancija neponavljanja zločina iz prošlosti**.

Rad Foruma posmatraće predstavnici organizacija civilnog društva, omladinskih i studentskih organizacija, predstavnici privatnih kompanija i institucija koje se bave mladima. Svi oni imaju priliku da aktivno doprinesu radu Foruma kroz učešće u javnim debatama organizovanim od strane Foruma i formulisanjem sopstvenih preporuka upućenih Forumu.

Forum za saradnju u oblasti evropskih integracija

Ciljevi

- Podrška državama regiona u procesu priključenja Evropskoj uniji;
- Promocija evropskih vrednosti u državama regiona;
- Podizanje svesti građana država regiona o evropskim integracijama i njihovom značaju;
- Informisanje građana o svim aspektima evropskih integracija;
- Međusobna razmena iskustava i dobrih praksi;
- Jačanje regionalne saradnje i dobrosusedskih odnosa kao preduslova za priključenje EU.

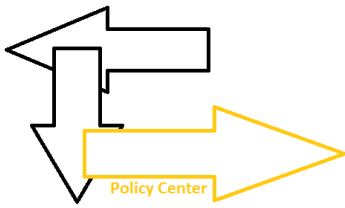
Aktivnosti

Evropske integracije predstavljaju političke prioritete u sve četiri države članice Foruma. S obzirom na nejednak položaj država u procesu integracija, jako je važna razmena iskustava i **učenje na greškama drugih**. Ovaj Forum imaće za cilj pre svega ubrzanje evropskih integracija kroz međusobnu pomoć država regiona i razvijanje dobrosusedske saradnje kao jednog od preduslova evropskih integracija.

Forum će činiti predstavnici ministarstava nadležnih za evropske integracije. Oni će razmatrati aktivnosti država članica, iskustvo država koje su odmakle u procesu i mogućnosti za primenu tih iskustava. Kao i ostali Forumi, imaće mandat da donosi preporuke, predloge za usvajanje međudržavnih sporazuma, zaključke i zajednička saopštenja. Jedanput godišnje, Forum će se sastajti na ministarskom nivou i usvajati preporuke i predloge za usvajanje međudržavnih sporazuma, kao i preporuke za unapređenje postojećih mehanizama regionalne saradnje.

Forum će razmatrati nacionalne strategije za pristupanje Evropskoj uniji i mogućnosti pojačane saradnje država regiona u ovoj oblasti. Takođe će formulisati smernice za saradnju nadležnih institucija u regionu u cilju potpunijeg **uključivanja svih segmenata društva u procese evropskih integracija**. Putem preporuka i zaključaka Forum će imati mogućnost uticaja na vlade država regiona u cilju ubrzanja evropskih integracija i korišćenja regionalne saradnje i razmene iskustava kao moćnog sredstva za lakše ostvarenje ovog cilja. Posebnu pažnju Forum će posvetiti boljem protoku informacija o evropskim integracijama, razjašnjenju svih postojećih dilema, borbi protiv dezinformacija i neistina u vezi sa ovim procesom i podizanju svesti građana o važnosti evropskih integracija i vrednostima na kojima počiva Evropska unija.

Predstavnici sva tri sektora u društvu (javni, privatni i civilni) imaće priliku da aktivnu utiču na rad Foruma kroz posmatračku ulogu na zasedanjima i kroz formulisane sopstvenih predloga i preporuka na javnim debatama koje će Forum organizovati. Posebnu pažnju Forum će u saradnji sa ovim grupama posvetiti **razvoju građanske participacije** i približavanju ideja i vrednosti Evropske unije građanima u državama regiona u cilju njihovog aktivnog uključivanja u procese donošenja odluka i formulisane politika u okviru strategija za priključenje Evropskoj uniji.

Forum za saradnju u oblasti zaštite ljudskih prava

Ciljevi

- Ostvarenje najvišeg nivoa zaštite ljudskih prava u regionu;
- Razmena iskustava i dobrih praksi u oblasti borbe za zaštitu ljudskih prava;
- Podrška marginalizovanim grupama i poboljšanje njihovog položaja u celom regionu;
- Podrška u implementaciji mehanizama za zaštitu ljudskih prava u regionu.

Aktivnosti

Forum za saradnju u oblasti zaštite ljudskih prava ima za cilj da pomogne dostizanje najviših standarda zaštite ljudskih prava i punu implementaciju svih mehanizama za zaštitu ljudskih prava. Forum će se posebno posvetiti **implementaciji dokumenata Saveta Evrope**, koje su sve države regiona ratifikovale.

Forum će činiti predstavnici ministarstava nadležnih za ljudska prava. Jedanput godišnje Forum će zasedati kao ministarski Forum i donosiće preporuke i predloge za usvajanje međudržavnih sporazuma. Forum će se posebno baviti zaštitom marginalizovanih grupa, predlaganjem konkretnih akcija u ovoj oblasti kroz regionalnu saradnju, ujednačavanjem stepena zaštite ljudskih prava u svim državama regiona i unapređenjem rada nezavisnih kontrolnih tela. Forum će svojim radom podsticati međusobnu saradnju nezavisnih tela i njihove zajedničke aktivnosti u cilju ostvarenja pune zaštite ljudskih prava u regionu. Forum će razmatrati rešenja iz nacionalnih zakona i drugih pravnih akata, razmenjivati međusobno dobra iskustva i prakse i davati preporuke državama regiona u cilju unapređenja pravnog okvira u ovoj oblasti. Posebnu pažnju Forum će posvetiti implementaciji mehanizama za zaštitu ljudskih prava i mogućnostima za njihovo unapređenje kroz **preuzimanje dobrih praksi iz regiona** i aktivniju regionalnu saradnju. Forum će kroz svoj rad uticati i na formulisanje državnih politika u oblasti **implementacije mehanizama tranzicione pravde**, otklanjanja posledica kršenja ljudskih prava u prošlosti i reforme institucija u cilju obezbeđivanja garancija za neponavljanje sličnih postupanja u budućnosti.

Forum će imati podršku i pomoć predstavnika civilnog i privatnog sektora kroz organizovanje javnih debata i učešće na sednicama Foruma u svojstvu posmatrača. Posebnu ulogu u ovom forumu imaju **predstavnici nezavisnih institucija koje se bave zaštitom ljudskih prava**, kao što su ombudsmeni ili poverenici. Forum je u obavezi da aktivno podstiče i podržava saradnju među ovim institucijama, da ih konsultuje i u što većoj meri uključi u sve svoje aktivnosti.